

moreco
mobility and residential costs

Smart locations for better liveability

PROJEKTA & METODIKI

Partners

- Salzburg Institute for Regional Planning and Housing
- Research Studio iSPACE
- Munich Department of Urban Planning
- Institute for Mobility & Transport, TU Kaiserslautern
- Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia
- Région Rhône-Alpes Planning Department
- Province of Mantua Territorial Planning Department
- Province of Belluno – Territorial Planning Department
- Union of Mountain Municipalities of Piedmont Region
- PACTE University Joseph Fourier Grenoble

www.moreco-project.eu

Kratek opis partnerjev, ciljev, pilotnih območij in aktivnosti

1 MORECO – Mobilnost in stroški bivanja

Projekt MORECO sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj v okviru programa za Območje Alp.

Okrajšava MORECO (MObility and REsidential Costs) izvira iz skupnega cilja projekta – **povečati ozaveščenost o stroških mobilnosti in stanovanjskih stroških, povezanih z določeno lokacijo**. Spodbujati želimo pametne lokacije in s tem zagotoviti boljše življenjske razmere.

V projektu MORECO so “pametne” tiste lokacije, kjer je dostop do sredstev javnega prevoza in oskrbnih dejavnosti dober. S tem se za prebivalce znižajo stroški mobilnosti, izbirajo lahko med različnimi sredstvi javnega potniškega prometa. V projektu smo poskušali k temu prispevati s posredovanjem informacij in ozaveščanjem, z opozarjanjem o pomenu preglednosti stroškov, z novimi, inovativnimi orodji, ki podpirajo lokacijske odločitve ter s sodelovanjem z različnimi deležniki na pilotnih območjih.

Čas izvajanja projekta: 01.07.2011 – 30.06.2014.

2 Cilji

Gospodarska in demografska dinamika na Območju Alp povzroča nekontrolirano širjenje urbanih območij in drobitev naselij, kar zaradi omejenega prostora za človekove dejavnosti vzbuja skrb. Negativne posledice teh procesov so na primer visoka stopnja odvisnosti od motoriziranega zasebnega prevoza, naraščanje onesnaževanja okolja, prometni zastoji, zviševanje stroškov gradnje in vzdrževanja infrastrukture, nihanja vrednosti nepremičnin, gradnja stanovanj na območjih, ki niso ustrezno povezana s sredstvi javnega prevoza ali kjer je dostop do oskrbnih dejavnosti slab, visoki stroški mobilnosti za gospodinjstva, velika poraba časa za prevoz na delo in posledično padec kakovosti življenja. Z razraščanjem mest se zmanjšuje učinkovitost in dostopnost storitev javnega prevoza.

Temeljni cilj projekta MORECO je podpora trajnostnemu, virom prijaznemu razvoju naselij, ki sledijo oskrbnim dejavnostim in osem javnega prevoza. Prihodnji razvoj stanovanjskega trga želimo usmerjati k pametnim lokacijam, kjer je kakovost oskrbnih dejavnosti dobra, s tem pa se zmanjšajo tudi prihodnji stroški mobilnosti. **Namen projekta je nadalje prispevati k izboljšanju dostopnosti alpskih regij, spodbujati okolju prijazne in trajnostne oblike mobilnosti,** kot sta hoja in kolesarjenje, ter zmanjšati škodljive posledice za okolje, ki jih pogosto povzroča zasebni motorni promet. Na dolgi rok bo projekt MORECO neposredno vplival na blaženje podnebnih sprememb, zagotavljanje dostopa do infrastrukture in na ponovno uveljavljanje policentričnih prostorskih vzorcev. Gre za še en korak v smeri razvoja Območja Alp kot prostora, privlačnega za življenje, delo in naložbe. Naložbe so še en ključni pojem, saj se lahko v primeru naraščanja cen energije tržna vrednost bivališč na odročnih območjih ali na območjih, kjer ni zadostne infrastrukture za dnevno oskrbo, močno zniža. Dolgoročni rezultat projekta MORECO je tudi zmanjševanje takšnega tveganja.

3 Območje in partnerji projekta

V projektu sodelujejo partnerji iz petih držav, članic EU, ki prispevajo znanje, izkušnje, poznavanje različnih disciplin in prav tako izražajo specifične potrebe svojih držav. Za oblikovanje najboljše možne kombinacije orodij in strategij ter za zagotovitev njihove prenosljivosti na celotno Območju Alp je nujno zbrati najrazličnejše probleme in rešitve.

Aktivnosti in orodja so v projektu MORECO prilagojena ciljnim skupinam. Razvilo in preizkusilo jih je 10 projektnih partnerjev iz petih držav Območja Alp:

- **SIR** - *Salzburger Inst tut für Raumordnung und Wohnen* / Salzburški inštitut za prostorsko načrtovanje in stanovanja (vodilni partner); pilotno območje: Okrožje v zaledju mesta Salzburg (Flachgau) [\[AVSTRIJA\]](#)
- **Raziskovalni studio iSPACE**; pilotno območje: Okrožje v zaledju mesta Salzburg (Flachgau) [\[AVSTRIJA\]](#)
- **Mesto München** - Oddelek za urbanistično načrtovanje; pilotno območje: Mesto München in območje Münchenskega tarifnega in transportnega združenja [\[NEMČIJA\]](#)
- **IMOVE** - *Institut für Mobilität & Verkehr (Technische Universität Kaiserslautern)* / Inštitut za mobilnost in transport, Tehnična univerza Kaiserslautern [\[NEMČIJA\]](#); brez pilotnega območja.
- **UIRS** - *Urbanist čni Inšt tut Republike Slovenije* / Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana; pilotno območje: Statistična regija Jugovzhodna Slovenija [\[SLOVENIJA\]](#)
- **Regija Rhône-Alpes** - Oddelek za načrtovanje, Lyon; pilotno območje: «Alpski koridor» = os Ženeva Grenoble [\[FRANCIJA\]](#)
- **PACTE** - Inštitut za geografijo Alp in mestnih območij, Univerza Joseph Fourier, Grenoble; pilotno območje: «Alpski koridor» = os Ženeva – Grenoble [\[FRANCIJA\]](#)
- **Provincia Mantova** - *Settore pianificazione territoriale* / Odelek za prostorsko načrtovanje; pilotno območje: zaledje Mantove [\[ITALIJA\]](#)
- **Provincia Belluno** - Oddelek za dediščino; pilotno območje: Dolina Boite + Valbelluna [\[ITALIJA\]](#)
- **UNCEM** - *Unione Nazionale Comuni Comunità Enti Montani, Delegazione Piemontese* / Združenje gorskih občin regije Piemonte, Torino; pilotno območje: Pinerolo [\[ITALIJA\]](#)

PROJEKTA

4 Transnacionalni pristop projekta MORECO

Kontekst Območja Alp

Na Območju Alp so se kot posledica gospodarskih in demografskih gibanj razširila primestna območja, prišlo je do razdelitve prostora in prometnih storitev, izjemno je narasel zasebni motorni promet. To dejstvo je zelo problematično, ker je prostor za človekovo rabo v Območju Alp močno omejen.

V projektu MORECO smo uporabili inovativen pristop: povezovanje veččin, znanja in deležnikov z raznolikimi ozadji s pomočjo metodike, ki jo je mogoče uporabiti na celotnem Območju Alp. Inovativna taktika projekta MORECO združuje pristop od spodaj navzgor z vključevanjem deležnikov v proces načrtovanja s pomočjo IKT orodij in raznolike dejavnosti ozaveščanja in širjenja informacij, namenjene deležnikom z različnih ravni. Z namenom, da bi dosegli politično zavezanost in boljše upravljanje, smo v aktivnosti projekta vključili vse pomembne skupine deležnikov. V projektu MORECO z uporabo informacijskih tehnologij, izkušeni in rezultatov razvijamo nova orodja.

Strategija projekta MORECO je še posebej osredotočena na gorske regije, kjer se prometni tokovi dnevne delovne migracije zgoščajo na prometnih oseh na dnu dolin. Zaradi nezadostne ponudbe javnega prevoza, ki v območjih razpršene poselitve ni učinkovit, zasebni motorizirani promet v večini regij Območja Alp povzroča negativne učinke, kot so zastoji, onesnaževanje, nesreče in naraščanje transportnih stroškov.

5 Ciljne skupine in aktivnosti

Ker pri lokacijskih odločitvah, kot “kje živeti”, “kje načrtovati bivalna območja” in “kje graditi”, sodelujejo različne skupine deležnikov, so orodja in upravljalске usmeritve projekta MORECO namenjene več ciljnim skupinam:

Projekt MORECO nagovarja fizične osebe, gospodarski sektor (naložbenike, banke, gradbena podjetja), strokovnjake (kot so prostorski in prometni načrtovalci) in politične odločevalce. Instrumenti, razviti v projektu MORECO, so tehnična orodja, ki podpirajo odločitve pri izboru lokacij. Orodja projekta MORECO podpirajo tudi dejavnosti mreženja, ki so potrebne za udejanjanje novih institucionalnih sodelovanj med javnimi upravami ter prostorskimi načrtovalci in strokovnjaki na področju prometne mobilnosti. Nabor instrumentov in aktivnosti je usmerjen v dolgoročne stroškovne učinke in prostorske potencialne ter ponuja nove storitve za uporabnike.

Pristop od spodaj navzgor vključuje iskalce stanovanj in deležnike iz gradbeništva, ki imajo neposreden vpliv na delovanje trga nepremičnin. Inovativna orodja, ki zagotavljajo zanesljive informacije in visoko stopnjo razvidnosti stroškov bivanja, deležnike na dolgi rok podpirajo pri procesih odločanja.

Več informacij je na voljo na spletni strani projekta MORECO na naslovu www.moreco-project.eu.

Napotki za strokovnjake in tehnike

1 **Uvod – Namen besedila**

V pričujoči knjižici podajamo napotke za strokovnjake in tehnike, ki bi želeli ponoviti proces projekta MORECO.

Pojasnjujemo pgljavitve zahteve za uporabo in možne koristi v projektu razvitih orodij. Namen dokumenta je podati pregled pristopa, ki smo ga uporabili, in najvažnejših rešitev za pričakovane prihodnje izzive v alpskem prostoru na področjih prometa, prostorskega načrtovanja in stanovanj, ki so jih prispevali partnerji projekta.

Eden od rezultatov projekta MORECO je podroben opis metodike. Podan je natančen pregled nalog, faz, metod, ciljnih skupin in udejanjenih orodij.

Vsa gradiva so dostopna na uradni spletni strani projekta na naslovu www.moreco-project.eu.

2 **Pristop projekta MORECO**

Razpršena poselitev in prometni sistem: pgljavitni izzivi in teme za prihodnost alpskega prostora

Prvi korak pri izvajanju projekta je bilo oblikovanje skupnega razumevanja strategij gospodinjstev pri izbiri bivališč in glede odločitev, povezanih z mobilnostjo. Pripravljena je bila sociološka analiza na to temo, ki smo jo dopolnili še s pregledom javnih politik, ki se nanašajo na razpršeno poselitev in prometne sisteme. To sta stebra, na katerih temelji projekt. Vsi podatki in informacije so na voljo v poročilu o prednostih, šibkostih, priložnostih in grožnjah (SWOT).

Z namenom omogočiti tematske razprave in izmenjave med strokovnjaki na teme mobilnostnega obnašanja, motivacij, ki

usmerjajo iskanje bivališč in javnih stroškov poselitve, so bile organizirane transnacionalne strokovne konference.

Razvoj in preizkušanje orodij v podporo odločanju

Partnerji projekta MORECO so se po pripravi skupne transnacionalne strokovne osnove odločili, da se bodo pri delu usmerili na naslednje ciljne skupine: gospodinjstva, strokovnjake in tehnike, politike in odločevalce. Razen navedenih so partnerji projekta MORECO opredelili tudi dodatne deležnike, ki so posredno na različne načine vključeni v odločitve gospodinjstev glede izbire bivališča, npr. banke, investitorji v stanovanja ali posredniške agencije.

Partnerji projekta so razvili tri orodja, **in sicer računalo stroškov za gospodinjstva, GIS orodje za prostorske načrtovalce in gradiva za informiranje in ozaveščanje odločevalcev.** Orodja so bila preizkušena na vseh pilotnih območjih projekta. **Namen je bil ob sodelovanju ciljnih skupin preizkusiti pripravljena orodja in zbrati odzive, ki bi bili v pomoč pri nadaljnjem razvoju ali izboljševanju teh orodij.** Vzpostavili smo tudi poseben upravljalški proces, s pomočjo katerega smo nadzorovali in vodili raziskovanje in preizkušanje orodij s predstavniki izbranih ciljnih skupin. Orodja so bila udejanjena na zelo različne načine, kar je povezano z raznovrstnimi razmerami na pilotnih območjih, pa tudi s tem, da so bili na voljo različni podatki.

Ta drugi korak je bil zelo pomemben pri pripravi strategije upravljanja projekta MORECO: pokazale so se prednosti dela z instrumenti za odločanje, ki omogočajo primerjavo stroškov mobilnostnega vedenja gospodinjstev. Zajete so bile tudi družbene in okoljske posledice.

3 Dodana vrednost projekta MORECO

Za pilotna območja so lahko rezultati projekta MORECO zelo zanimivi, pa naj gre za vedenje o potrebah in pričakovanih ciljnih skupin, pripravo orodij za posredovanje informacij in ozaveščanje ali za upravljalška orodja za celovit razvoj alpskih območij in skupnosti. Strokovne osnove, pripravljene v prvem koraku projekta, lahko strokovnjakom in javnim ustanovam pomagajo **razumeti ozadja mobilnostnega obnašanja in motivacije gospodinjstev, povezane z izbiro bivališča**. Eden od namenov je bil organom javne uprave prikazati potrebo po povezovanju strategij razvoja poselitve in osi javnega prometa ter možnosti za to.

Zelo pomemben prispevek projekta MORECO vidimo v pristopu, ki kot podpora ciljnim skupinam pri procesih odločanja ponuja orodja. Primerjava stroškov mobilnosti, ki jo omogoča IKT računalo za gospodinjstva, **je najbolj inovativen rezultat projekta MORECO**. Ta pristop odpira možnosti za obravnavo drugih velikih izzivov za javne politike, saj se nanaša na ranljivost gospodinjstev na področju energije. Obvladovanje mobilnosti in priprava načrtov celovitega razvoja so za javne ustanove zelo pomembne teme.

Na področju upravljanja smo v projektu MORECO preizkusili:

- Pristop od spodaj navzgor za iskalce bivališč in druge deležnike.
- Tehnične in sodelovalne aktivnosti za prostorske načrtovalce in ponudnike prevoznih storitev.
- Politične in upravne aktivnosti ter strategije, še posebej na lokalni in medobčinski ravni.

Delo, ki smo ga v projektu MORECO opravili na področju upravljanja, zajema predvsem dve možni izboljšavi:

- Izboljšave obstoječih procesov upravljanja z uporabo rezultatov projekta MORECO (študije, orodja in gradiva za ozaveščanje) ter izmenjave in razprave kot osnovna metoda dela.
- Ustvarjanje novih povezav med deležniki v prostorskem načrtovanju in na področju prometa ter drugimi uporabniki orodij projekta MORECO.

Več informacij je na voljo v pregledih za orodja in za pilotna območja ter v knjižici s temo transnacionalnega procesa upravljanja projekta MORECO.

4 Možnosti za uporabo pristopa projekta MORECO

Za partnerje in pilotna območja projekta MORECO je značilna precejšnja raznolikost, vendar pa se vsi srečujejo s podobnimi problemi in izzivi glede prihodnjega prostorskega razvoja. **Najpomembnejši dejavnik so partnerji, zavezani istim ciljem, katerih znanja in veščine se dopolnjujejo. Na ta način je možno medsebojno učenje in izmenjava izkušenj.**

Vsi partnerji in vsa pilotna območja se nahajajo v alpskem prostoru, vendar to ne pomeni, da projekt MORECO ne bi bil primeren tudi za druga območja. Razpršena poselitev in s tem povezana »razpršena« individualna mobilnost sta problema, ki ju lahko srečamo v vseh tipih geografskih območij. Pristop projekta MORECO je zagotovo mogoče uporabiti tudi izven prostora Alp.

Podobne rezultate je mogoče doseči v primeru, da se ponovijo oz. uporabijo faze, orodja in metode, ki so jih razvili partnerji projekta MORECO. Pilotna območja se bodo verjetno srečala s primerljivimi problemi in izzivi, v različnih institucionalnih okvirih, zaradi česar bo proces udejanjanja potrebno prilagoditi opredeljenih posebnim potrebam.

Več informacij je na voljo na spletni strani projekta na naslovu: www.moreco-project.eu.

Partnerji

CONSEIL RÉGIONAL RHÔNE-ALPES
1 Esplanade François Mitterrand
CS 20033
69269 LYON Cedex 02
Telefon 04 26 73 40 00 / Fax 04 26 73 42 18

